

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β΄ ΤΑΞΗΣ

Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία - Βιβλίο Β' Γυμνασίου**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΑΙΩΝΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ****Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ****1. Από τη Ρώμη στη Νέα Ρώμη(σελ. 7-9)**

- Μέτρα του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Α΄ για να ανορθώσει το κράτος (σελ.7)
- Λόγοι ίδρυσης του νέου διοικητικού κέντρου στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου (σελ.7)
- Εγκαίνια Κωνσταντινούπολης (πότε έγιναν; 330 μ.Χ.- από πού πήρε το όνομά της) (σελ. 7)
- Θρησκευτική πολιτική του Κωνσταντίνου Α΄ (λόγοι ευνοϊκής στάσης Κωνσταντίνου Α΄ προς τον Χριστιανισμό, μέτρα υπέρ του Χριστιανισμού) (σελ.8-9)
- Όροι: Χριστόγραμμα (τι ήταν),Διάταγμα Μεδιολάνων (τι προνοούσε, πότε και ποιοι το υπέγραψαν), Α΄ Οικουμενική Σύνοδος (τι αποφασίστηκε και πότε) (σελ.8-9)

2. Εξελίξεις ως τις αργές του 6^{ου} αι.(σελ. 10-12)

- Χαρακτηριστικά της οικονομίας του Πρώιμου Βυζαντινού κράτους (σελ. 10)
- Κοινωνικά προβλήματα (σελ. 10)
- Διαίρεση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (πότε έγινε; 395 μ.Χ. και από ποιον έγινε)(σελ.11)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του (σελ.16-18)**

- Δήμοι του Ιππόδρομου (ορισμός, ποιοι ήταν οι σημαντικότεροι; ποια ήταν τα καθήκοντά τους;) (σελ. 16 και από το φύλλο εργασίας)
- Στάση του Νίκα (πότε έγινε; 532 μ.Χ. αίτια, αποτέλεσμα, συνέπειες) (σελ. 16)
- Κωδικοποίηση Ρωμαϊκού Δικαίου (λόγοι αναθεώρησης του Ρωμαϊκού Δικαίου,σημασία Ιουστινιανείου Δικαίου, τα τέσσερα νομοθετικά έργα μόνο οι ονομασίες τους)(σελ. 16)
- Εξωτερική πολιτική Ιουστινιανού Α΄(στόχος και συνέπειες) (σελ. 17)
- Αγία Σοφία (ρυθμός, αρχιτέκτονες, στοιχείο που εντυπωσιάζει) (σελ. 17)

2.Ο Ηράκλειος και η δυναστεία τον(σελ. 19-21)

- Τα προβλήματα που αντιμετώπιζε το Βυζάντιο (σελ. 19)
- Η αντεπίθεση του Ηρακλείου – Μάχη της Νινευί (αντίπαλοι – αποτέλεσμα) (σελ. 19)
- Εκστρατείες θρησκευτικού χαρακτήρα (να το δικαιολογήσετε) (σελ. 20)
- Θεσμός των Θεμάτων (ορισμός, αίτια δημιουργίας, τρόπος λειτουργίας) (σελ.20)
- Θεματικός στρατός, στρατιωτικά κτήματα ή στρατιωτόπια (τι ήταν)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΛΑΟΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΓΥΡΟ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**II. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ****Η εξάπλωση των Αράβων(σελ.26-28)**

- Όροι: Ισλάμ, έτος της Εγίρας 622 μ.Χ. (χρονολογία – ορισμός), κοράνι (σελ.26)
- Παράγοντες επέκτασης των Αράβων (σελ.26)
- Μάχη του Πουατιέ (αντίπαλοι – αποτέλεσμα) (σελ. 27)
- Συνέπειες αραβικής επέκτασης (σελ.28)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΚΜΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (717-1025 μ.Χ.)

I. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

2. Η μεταβατική εποχή: Οι έριδες για τη λατρεία των εικόνων(σελ. 34-35)

- Εικονομαχία (ορισμός, πρωτεργάτες, παρατάξεις)(σελ.34)
- Παράγοντες που οδήγησαν στην απαγόρευση των εικόνων (σελ.34)
- Φάσεις εικονομαχίας (πώς τερματίζεται η κάθε φάση) (σελ. 34)
- Κυριακή της Ορθοδοξίας (πότε γιορτάζεται κάθε χρόνο, ποιο γεγονός γιορτάζει η Εκκλησία μας – από τα φυλλάδιά σας)
- Συνέπειες της εικονομαχίας (σελ.35)

3. Η βασιλεία του Μιχαήλ Γ΄ και η αυγή της Νέας Εποχής (σελ. 36-37)

- Ίδρυση της Σχολής της Μαгнаύρας (ιδρυτής, διευθυντής, σχολές, σημασία) (σελ. 36)
- Ο λόγιος Φώτιος και το έργο του (Μυριόβιβλος) (σελ. 36)
- Όροι: Ακριτικά τραγούδια και Ακρίτες(σελ. 37)

II. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Οι εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία (σελ. 48-49)

- Όροι: Δυνατοί, πένητες, Επαρχικόν Βιβλίον (σελ. 48-49)

2. Η νομοθεσία της Μακεδόνικης Δυναστείας και η σύγκρουση τους με τους «δυνατούς»(σελ.50-51)

- Ποιοι ήταν οι Δυνατοί και τι επιδίωκαν; (σελ. 50)
- Λόγοι που οι Μακεδόνες αυτοκράτορες ήθελαν να προστατέψουν τους αγρότες – μικροκαλλιεργητές. (σελ.50)
- Όροι: «Νεαρές» Μακεδόνων, «Αλληλέγγυον» (σελ.50)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025-1453 μ.Χ.)

I. Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας(σελ. 55-56)

- Θεσμός Πρόνοιας (ορισμός) (σελ. 55)
- Μάχη στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας (αντίπαλοι, αποτέλεσμα, συνέπειες) (σελ. 55)

3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών(σελ. 57-58)

- Χρυσόβουλο (ορισμός, πότε, μεταξύ ποιων έγινε η συμφωνία και για ποιο λόγο) (σελ. 57)
- Προνόμια που δόθηκαν στους Βενετούς με το Χρυσόβουλο του 1082 μ.Χ. (σελ. 57)
- Συνέπειες από την παραχώρηση προνομίων στους Βενετούς (σελ. 57)
- Σχίσμα των δύο Εκκλησιών(ορισμός, πότε έγινε; 1054 μ.Χ. και πού έγινε, ποιοι ήταν οι εκπρόσωποι κάθε Εκκλησίας) (σελ. 57-58)

II. ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης (σελ. 59-61)

- Σταυροφορίες (ορισμός, πότε, από πού ξεκίνησαν, στόχος) (σελ.59)
- Αίτια- παράγοντες σταυροφοριών (σελ.59)
- Α' σταυροφορία (θρησκευτικός χαρακτήρας, ποιος την κήρυξε, αποτέλεσμα) (σελ.59)
- Σύνδεση Γ' σταυροφορίας με την Κύπρο (σελ. 59)
- Δ' σταυροφορία (παρέκκλιση πορείας, αποτέλεσμα, πότε έγινε; 1204 μ.Χ.) (σελ.59)

III. ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ Η ΥΠΟΤΑΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

2. Η Άλωση της Πόλης (σελ. 67-68)

- Η άλωση της Πόλης (πότε έγινε; 1453 μ.Χ. , αντίπαλοι ηγέτες, γεγονότα) (σελ. 67)
- Συνέπειες άλωσης για τον Ελληνισμό και την Ευρώπη (σελ. 67)
- Συνεισφορά Βυζαντίου στον Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο πολιτισμό (τέσσερα σημεία) (σελ.67-68)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ (4^{ος} - 12^{ος} αι. μ.Χ)

Το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου (σελ. 70- 71)

- Επιχειρήματα Εκκλησίας Αντιόχειας για υποταγή της Κυπριακής Εκκλησίας (σελ. 70)
- Αναγνώριση αυτοκέφαλου της Εκκλησίας της Κύπρου (το όραμα του Αρχιεπισκόπου Ανθέμιου, σημασία) (σελ. 70)
- Αυτοκρατορικά προνόμια στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου (ποια είναι, ποιος τα παραχώρησε, σημασία) (σελ. 70)

Η τέχνη στην Πρωτοβυζαντινή εποχή(σελ. 72-73)

- Μωσαϊκά δάπεδα-θεματογραφία και αιτιολόγηση-δείγματα εκκλησιών (σελ. 72)
- Αξία πρωτοβυζαντινών ψηφιδωτών παραστάσεων - δείγματα (σελ. 72)

Η περίοδος των Αραβικών Επιδρομών (7^{ος} -10^{ος} αι. μ.Χ.) (σελ. 74-75)

- Τα αίτια των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο (σελ. 74)
- Μνημείο Χαλά Σουλτάν Τεκκέ (σελ. 74)
- Μετοικεσία Κυπρίων (τι ήταν, πότε από ποιον έγινε, τίτλος Αρχιεπισκόπου) (σελ. 74)
- Καθεστώς συγκυριαρχίας (τι ήταν, τι προνοούσε)(σελ. 74)
- Συνέπειες αραβικών επιδρομών (σελ. 74)
- Απελευθέρωση της Κύπρου από τους Άραβες(ποιος και πότε; Νικηφόρος Φωκάς - 965 μ.Χ.) (σελ.74)

ΚΥΡΙΩΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (10^{ος} – 12^{ος} αι. μ.Χ.) (σελ. 76-78)

- Τα Κάστρα που κτίστηκαν και ο σκοπός τους (σελ. 76)
- Όρος: Κατεπάνω (σελ. 76)
- Ο ρόλος των μοναστηριών (σελ. 78)

Καθηγήτριες:

Ειρήνη Ζορπά - Σοφόκλη Β.Δ.

Ορθοδοξία Τορνάρη

Δήμητρα Γεωργίου

Στεφανία Μπομπότη

Ιωάννα Γαληνιώτου - Χατζηπαύλου